

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: E. R.

Cím: Asszonyrombolás

Forrás: AZ Ujság

Bp.

1915 X. 14

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

331.4

Hely

Idő

"1915"

Személy

Helyszám

HIREK.

Asszonyrombolás.

Ha néhanapján — havonta egyszer-kétszer — Budáról Pestre átutazom, ez olyan, mint mikor a falusi ember városba jut. Mindent megcsodálok, mindig akad valami új, valami meglepetésszerű, a mit a város azalatt produkált, míg én távol voltam tőle, s így valóságos uti élményekkel térek vissza, a miken aztán rágódom, míg megint újakat nem szerzek.

A tegnapi élményeim ezek:

Megint láttam a nőket mint villamos kalauzokat, mint utcáseprőket, mint lámpagyújtogatókat, és a mig láttam őket, borzongások futottak végig rajtam, olyanformák, a mik átfutnak, a mikor egy csomóban látok hat-nyolcz fiatal katonát falábon, félszemmel, egy karral stb.

Ezek egészen új borzongások, a mikre a háboru tanított meg, a miket azelőtt nem ismertem és ezek nem hagynak nyugodni, hogy irnom kell a nőkről, a kiket új tevékenységükben láttam s a kik éppen úgy hatottak rám, mintha nyomorékok lettek volna.

Miért? Ime, megkísérlem elmondani.

A nő a villamos kocsin, ormótlan köpenyben, fején sapkával, vállán a fekete szíjjal, a mi a nehéz bőrtáskát tartja, kezében az aczél lyuggatóval, a nő ebben a kiállításban nekem immár a háboru szimbóluma. Elnézem őket. Majdnem mind fiatalok és gyakran csinosak is. Ha otthon volnának a tüzhelyük mellett, a gyermekük mellett, a mosóteknőjük, vagy a varrásuk mellett, senki sem borzongana

meg a látásuktól. Kellemesek volnának, tiszták, ha szegények is. De itt a villamoson reggeltől-estig, piszkosak, izzadtak, ványadtak, kiálltak, félig aláltak a folytonos vigyázástól, a fel- és leszállástól, a csöngetéstől, a jövőmenő emberektől, a kik tülekednek, a kik lökdösődnek, a kik leszamarazzák, a kik előbb akarnak leszállni és később felszállni, mint lehet. Szóval attól a rettenetes robottól, a mi egy villamos kalauz élete.

És most kérdem, miért nem jutott eszembe addig, míg nem a nők vették kezükbe ezt a mesterséget, miért nem jutott eszembe addig, hogy ez tulajdonképpen rettenetes robot, idegörlő és piszkos munka? Azért-e, mert a férfiakat nem viselte meg oly szemelláthatóan, vagy azért-e, mert esztétikai érzékemet sérti a nőnek ilyen nem hozzá illő helyen való foglalkoztatása?

Azért és ezért.

Ha az asszony férfimunkát végez, egyszerre nem asszony többé, de nem is férfi, hanem valami megnevezhetetlen keverék a kettő határán.

A mi az asszonyt asszonyná, kellemessé, frissé, széppé teszi, az a házi munka, a mire született; a saját környezete, az éltető eleme, a szoba, a konyha, a kamra, a kert és így tovább. És nemcsak a szegénysorsu munkásnőkről, a villamos kalauzok feleségeiről beszéllek most.

Ismerek hivatalnoknőt, a ki azt mondja, hogy semmi sem örli, semmi sem öregbiti meg úgy a nőt, mint a hivatal. Ismerek tanítónőt, a ki azt mondja, hogy a tanítás az, a mi fizikailag oly fárasztó, hogy néha azt hiszi, a favágás könnyebb.

— Hat gyermekszülés — mondják ők —

nem viseli meg úgy a nőt, mint hat év az iskolában, vagy hat év a hivatalban.

Természetes, hiszen a gyermekszülés a nő higiénejehez tartozik!

És vajjon elfáradhat-e az asszony a konyha és gyermekszoba körül úgy, mint a hivatalban? Már most ezek az előkelő munkásnők. De hát az alsóbbrendűek, a kik most a férfiak helyett a villamosokon állnak, az utcát söprik és lámpákat tisztogatnak?

Lehet-e nézni őket, a nélkül hogy az ember szive el ne szoruljon?

És nem kell-e elátkozni a háborut, mely férfiakat gyilkol és asszonyokat rombol, mely itthon és a csatatéren egyformán öl lelket és testet?

Mert a háboru nyomorultjai ezek az asszonyok is éppen úgy, mint a béna, sánta és vak katonák. A háboru nyomorultjai, a kiket még csak nem is szán senki. Az emberek a visszatartó látványt lassanként megszokják és talán én magam sem szánnám őket ilyen nagyon, ha nem az esztétikai sértettségen keresztül hatnának reám ilyen borzongatóan.

Bizony, eltorzított, csuffá tett szegény asszonytársaim, ti nagyon sokat adtok oda azért a darab kenyérért, a mit kaptok, hogy gyermekeket, magatok éhes száját betömhesétek! Oly sokat, hogy kész szerencsések, hogy sem időtök, sem kedvetek gondolkodni saját magatok felett.

Mert akkor látnátok, hogy elvették tőletek azt, a mi amugy sem volt könnyű, a régi kötelességteket, azt a lehetőséget, hogy surolhassatok, moshassatok, főzhessetek és mind e munkáknál fogva asszonyoknak érezhessétek magatokat.

Most ime megmutatjátok, a mit elvben már oly sokszor hangoztattak felőletek. Hogy éppen úgy tudtok dolgozni, mint a férfiak.

Tudtok. Tudtok.

De az Isten őrizzen meg bennünket a jövőben ennek a látványától.

E. R.